

แฟร์เทรด (Fair Trade) การค้าที่เป็นธรรม

ดร. มนัสนันท์ พงษ์ไชยวณิช (พงษ์ประเสริฐชัย)

แฟร์เทรดเป็นระบบ การค้าที่สร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตั้งแต่ผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย ผู้บริโภค รวมทั้งแรงงานที่อยู่ในระบบ โดยผู้ผลิต และผู้จัดจำหน่ายสามารถขายสินค้าได้ในราคาที่มีกำไร ในขณะที่ผู้บริโภคสามารถซื้อสินค้าที่มีคุณภาพดีได้ในราคาที่เหมาะสม อีกทั้งผู้ที่ทำงานกับองค์กรแฟร์เทรดจะได้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี ไม่ถูกกีดกันเรื่องเพศ สีผิว เชื้อชาติ ศาสนา อายุ

ฉะนั้น Fair Trade ก็คือ Trade fairly หรือการค้าอย่างเป็นธรรม นั่นคือเป็นระบบที่สร้างความพอใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ในปัจจุบัน

- มีผู้ผลิตรายย่อยและแรงงานที่เกี่ยวข้องกับระบบแฟร์เทรดมากกว่า 1 ล้านคน
- มีองค์กรแฟร์เทรดมากกว่า 3,000 องค์กร
- องค์กรแฟร์เทรดมีอยู่ในประเทศต่างๆ มากกว่า 50 ประเทศ

ความเป็นมาของระบบแฟร์เทรด

ระบบธุรกิจแบบแฟร์เทรดมีมานานกว่า 60 ปี จากการรวบรวมข้อมูลของ Marlike Kocken, Manager of European Fair Trade Association: EFTA พบว่า ธุรกิจแบบ แฟร์เทรด เริ่มเมื่อปี 1946 โดย Self Help Craft (ปัจจุบัน คือ Ten Thousand Villages) ซึ่งมีกิจกรรมหลักคือ รับซื้องานเย็บปักถักร้อยจาก Puerto Rico มาจำหน่าย

ปี 1958 ร้านแฟร์เทรดแห่งแรกได้ถือกำเนิดขึ้นที่สหรัฐอเมริกา ส่วนในยุโรป Oxfam ของสหราชอาณาจักร ได้เริ่มธุรกิจแฟร์เทรดโดยจำหน่ายงานหัตถกรรมของชาวจีน

ในช่วงทศวรรษ 1960-1970 องค์กร NGO หลายๆองค์กรในแถบภูมิภาคเอเชีย

แอฟริกา และลาตินอเมริกา เห็นความสำคัญของของระบบการค้าแบบแฟร์เทรด จึงให้การสนับสนุนผู้ผลิต โดยเฉพาะกลุ่มผู้ผลิตที่ด้อยโอกาส ให้เข้าสู่ระบบแฟร์เทรด โดยเปลี่ยนจากการให้ความช่วยเหลือเป็นการดำเนินธุรกิจการค้าแทน

ดังนั้นในปี 1968 มีการประชุมของ United Nations Conference on Trade and Development: UNCTAD ที่กรุงเจนีวา ประเทศอินเดีย ได้กำหนดปรัชญาใหม่ในการช่วยเหลือผู้ผลิตที่ด้อยโอกาสว่า “Trade not Aid” ซึ่งเป็นการกำหนดแนวทางของระบบธุรกิจแบบแฟร์เทรดอย่างชัดเจน

เนื่องจากมีองค์กรแฟร์เทรดเกิดขึ้นมากมาย จึงมีการรวมกลุ่มกันขององค์กรแฟร์เทรดในภูมิภาคต่างๆ เช่น European Fair Trade Association: EFTA (www.eftafairtrade.org) ในยุโรป ซึ่งมีสมาชิกบางส่วน ดังนี้

ประเทศ	ชื่อองค์กร
Belgium	Oxfam Fair trade Magasins du Monde Oxfam
France	Solidar Monde
Germany	GEPA
United Kingdom	Traidcraft
Switzerland	Claro
Italy	CTM
Austria	EZA
Spain	Intermon Ideas
Netherlands	Fair Trade Original

ในภูมิภาคเอเชีย World Fair Trade Organization เป็นศูนย์รวมขององค์กรแฟร์เทรดในเอเชีย หากต้องการรายละเอียดสามารถเยี่ยมชม website ที่ www.WFTO.com

องค์กรแฟร์เทรดในประเทศไทย

ในประเทศไทยมีหลายองค์กรที่ดำเนินธุรกิจการค้าภายใต้ระบบแฟร์เทรด เช่น

- Thai Tribal Craft Fair Trade Co., Ltd (เชียงใหม่)
- Kasama Trading Co., Ltd. (เชียงใหม่)
- บริษัท วายพัฒนา จำกัด (เชียงใหม่)
- บริษัทแสงอรุณ เซรามิก จำกัด (ลำปาง)
- กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ (อุบลราชธานี)
- วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแฟร์เทรด (ประจวบคีรีขันธ์)

นอกจากองค์กรที่ยกตัวอย่างข้างต้นยังมีอีกหลายองค์กรที่ดำเนินธุรกิจการค้าภายใต้ระบบแฟร์เทรด เช่น Thai Craft, Green Net, Khomloy

ส่วนสินค้าแฟร์เทรดที่จำหน่ายในเมืองไทย เช่น กาแฟ Lanna Café ข้าวหอมมะลิอินทรีย์จากสุรินทร์ (มีจำหน่ายที่ Tops) ผลิตภัณฑ์ของชาวเขาเผ่าต่างๆ (มีจำหน่ายที่ Central Airport เชียงใหม่ และร้าน Thai Tribal Craft Fair Trade)

มาตรฐาน 10 ประการของแฟร์เทรด

เพื่อให้การดำเนินธุรกิจแบบแฟร์เทรดดำเนินไปอย่างมีแบบแผน จึงได้มีการกำหนดมาตรฐานในการดำเนินงานซึ่งครอบคลุมด้านต่างๆ ดังนี้

1. สร้างโอกาสสำหรับผู้ผลิตที่ด้อยโอกาส
2. มีความโปร่งใส
3. มีความสัมพันธ์ทางการค้าที่ดี
4. ให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรม
5. ไม่ใช่แรงงานเด็ก
6. ไม่กีดกันเรื่องเพศ สีผิว เชื้อชาติ ศาสนา อายุ
7. มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี ปลอดภัย

8. มีการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการผลิต
9. มีการประชาสัมพันธ์ “แฟร์เทรด” การค้าที่เป็นธรรม
10. ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม

หากพิจารณามาตรฐานทั้ง 10 ประการข้างต้นอย่างละเอียด จะพบว่ามาตรฐานดังกล่าวครอบคลุมทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แฟร์เทรด ออริจินอล (Fair Trade Original) ประเทศเนเธอร์แลนด์

www.fairtrade.nl

ในปี 1959 Fair Trade Original ได้ถือกำเนิดขึ้นที่เนเธอร์แลนด์ โดยการบริจาคคนผองให้แก่เด็กยากจนที่ Sicily อิตาลี ต่อจากนั้นได้จำหน่ายงานไม้แกะสลักจาก Haiti กาแฟจากแอฟริกา เครื่องเทศจากเอเชีย

ในปัจจุบัน Fair Trade Original จำหน่ายสินค้าอาหารและหัตถกรรมมากกว่า 1,400 รายการ ซึ่งเป็นสินค้าที่นำเข้าจากประเทศต่างๆ กว่า 30 ประเทศใน 3 ทวีป มีคู่ค้ามากกว่า 60 องค์กร โดยจำหน่ายผ่านร้านแฟร์เทรดในชื่อ Worldshops ซึ่งมีจำนวนมากกว่า 400 ร้านในประเทศเนเธอร์แลนด์ และร้านแฟร์เทรดอื่นๆ มากกว่า 2,500 ร้านทั่วยุโรป นอกจากนี้สินค้าของแฟร์เทรดออริจินอล ยังมีจำหน่ายในซูเปอร์มาร์เก็ตชั้นนำในประเทศเนเธอร์แลนด์ เช่น Albert Hein, Jumbo, Super de Boer และ PLUS Supermarket ภายใต้อตรา

แฟร์เทรดออริจินอล Fair Trade Original

บทบาทของ แฟร์เทรด ออริจินอล (Fair Trade Original) ในประเทศไทย

แฟร์เทรด ออริจินอล ได้ดำเนินการส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตรภายใต้หลักการ การค้าที่เป็นธรรม ในประเทศไทยมากกว่า 10 ปี โดยเริ่มจากการร่วมมือกับกลุ่มเกษตรกร ก้าวหน้า ที่อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ รวมกลุ่มและพัฒนาการปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ รวมทั้งสนับสนุนในการหาตลาดใน ยุโรป

ในปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ มีสมาชิก 556 ครอบครัว มีเนื้อที่การเพาะปลูก 8,014 ไร่ มีผลผลิตโดยเฉลี่ย 3 ตันกิโลกรัมต่อปี มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 58,804.45 บาทต่อปี

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแฟร์เทรด อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นกลุ่มที่ได้รับการส่งเสริมล่าสุดให้เข้าสู่ระบบการค้าแบบแฟร์เทรด ซึ่งในปัจจุบันได้ส่งออกน้ำสับปะรดเข้มข้น และสับปะรดกระป๋องเข้าสู่ตลาดในยุโรป โดยเฉพาะในประเทศเนเธอร์แลนด์

บริษัทแสงอรุณ เซรามิก จำกัด, บริษัท กษมา เทรดดิ้ง จำกัด และบริษัท วายพัฒนา จำกัด ได้รับการส่งเสริมจากแฟร์เทรดออริจินอล ในการพัฒนา ออกแบบสินค้า โดย Designer จากต่างประเทศ การพัฒนาตราสินค้า การวางแผนการตลาด การวิจัยตลาด การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมในการเสริมสร้างสังคม และอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

แฟร์เทรดออริจินอล นำเข้าสินค้าเซรามิกหลายรายการจากแสงอรุณและกษมา รวมทั้งนำเข้าสินค้าหัตถกรรมจาก วายพัฒนา เพื่อจำหน่ายในร้านแฟร์เทรดในยุโรป

“แฟร์เทรด” โอกาสทางการตลาดสำหรับผู้ประกอบการไทย

สินค้าภายใต้ระบบการค้าแบบแฟร์เทรด เป็นสินค้าที่มีแนวโน้มในการเติบโตและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในด้านคุณภาพ ความปลอดภัย และหัวใจหลัก คือ ความเป็นธรรมในระบบการค้า

สินค้าไทยที่ดำเนินธุรกิจในระบบแฟร์เทรดและจำหน่ายในตลาดโลก ได้แก่ ข้าวหอมมะลิอินทรีย์ น้ำสับปะรด สับปะรดกระป๋อง กาแฟ ผลิตภัณฑ์เซรามิก และหัตถกรรม

ในดำเนินธุรกิจแบบแฟร์เทรดจะช่วยลดข้อเสียเปรียบของผู้ประกอบการรายย่อยในตลาดโลก อีกทั้งเครื่องหมายรับรองการเป็นองค์กรแฟร์เทรด ยังเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ช่วยให้ผู้ประกอบการมีตลาดพิเศษ ที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับเรื่องความเป็นธรรมในการดำเนินธุรกิจ เพื่อการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมที่ดีของสมาชิกในโลก รวมทั้งให้ความสำคัญต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตลอดสายการผลิตและการดำเนินธุรกิจ เช่น เกษตรกรผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย ผู้ส่งออก ผู้นำเข้า ผู้กระจายสินค้า ผู้ขายส่ง และขายปลีก

ผู้เกี่ยวข้องตลอดสายการดำเนินธุรกิจ จะได้รับการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ของแฟร์เทรด เพื่อยืนยันต่อผู้บริโภคว่าผลิตภัณฑ์ของแฟร์เทรด ได้ดำเนินการผลิตและจัดจำหน่ายอย่างเป็นธรรมในทุกขั้นตอน

สนใจข้อมูลเพิ่มเติมเชิญเข้าร่วมฟังการเสวนาและการบรรยาย

การเสวนา

วันที่ 30 กรกฎาคม 2552

เวลา...

ห้อง.....

การบรรยาย

วันที่ 30 กรกฎาคม 2552

เวลา...17.00-18.00

ห้อง.....

หรือ

ติดต่อที่

ดร. มนัสนันท์ พงษ์ประเสริฐชัย

Associated Consultant

Fair Trade Original

E mail: Manasnan@brains-trust.net